

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ»

Викладач – кандидат історичних наук, професор кафедри політичних наук Герасимчук Таміла Федорівна.

Кількість кредитів – 3.

Семестр – 8-й.

Навчальна дисципліна «Європейська інтеграція» призначена для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» факультету історії, політології та міжнародних відносин та всіх інших факультетів Рівненського державного гуманітарного університету.

Актуальність даного курсу визначається, з одного боку, реаліями сучасного глобалізованого світу, а з іншого – внутрішніми реформами в Україні, плюралізацією громадських структур, зовнішньополітичним курсом України на вступ до Європейського Союзу та НАТО, що з лютого 2019 року є конституційною нормою. Гібридна війна з 2014 року та повномасштабне вторгнення Росії в Україну ще більше актуалізують інтеграцію України в європейські та євроатлантичні структури. Угода про асоціацію, Стратегія комунікації європейської інтеграції та низка урядових програм і проектів ЄС визначають глибинність, якість і динаміку змін та реформ в Україні. З 1 вересня 2017 року всі положення Угоди набули міжнародно-правової чинності, а з 23 червня 2022 року Україна отримала статус кандидата на вступ у червні 2022 року. На даному етапі Україна посилено імплементує норми права ЄС в національне законодавство і розпочато селф-скринінг адаптації законодавства України до права ЄС. В умовах війни ми продовжуємо процес реформ, необхідних для інтеграції у європейську спільноту. Зважаючи на нашу амбітну ціль якнайшвидше стати повноправним членом ЄС, актуалізується введення навчальної дисципліни для майбутніх фахівців різних напрямків і спеціальностей, позаяк зміни та адаптація норм і стандартів ЄС стосується всіх без винятку сфер суспільного життя, включаючи і зміни на рівні менталітету і просування європейських цінностей як стандартів нашого життя.

Здобувачі вищої освіти мають бути амбасадорами демократичних суспільно-політичних, технологічних змін, всіляко сприяти інтеграції України в європейський цивілізаційний, культурний та інформаційний простір. Задля цього важливим є розуміння сутності європейських інтеграційних процесів, права ЄС, функціонування інституційних механізмів ЄС тощо. Слухачі курсу отримують знання щодо функціонування та ролі ЄС в сучасному глобалізованому світі, формування взаємин України з ЄС, що особливо актуально в умовах повномасштабної російської збройної агресії та боротьби України за свій цивілізаційний вибір, європейські цінності і демократичні свободи.

Європейський Союз висловив свою тверду підтримку України у боротьбі проти російської військової агресії, надаючи Україні гуманітарну, військову, макрофінансову та консультаційну допомогу, фінансуючи низку програм і проектів для різних цільових груп. Чимало проектів спрямовуються саме для молоді. Відтак знання про європейську інтеграцію, про відносини Україна-ЄС дає додаткові можливості для самореалізації та саморозвитку через участь у проектах Еразмус+.

Навчальна дисципліна викладається на основі студентоцентрованого та системного підходів, відтак враховується особливості напрямів підготовки і спеціальності здобувачів вищої освіти. Низка надважливих завдань в процесі інтеграції України до ЄС, які повинні вирішуватись системно на основі взаємодії політичної влади з суб'єктами бізнесу та громадянським суспільством, що також висвітлюється в процесі викладання курсу.

Політологи, історики, економісти, юристи, менеджери, культурологи, філологи та інші фахівці повинні розуміти специфіку євроінтеграційних процесів, щоб успішно втілювати реформи, використовувати ті можливості і гранти, які надає ЄС, а також проводити інформаційну та просвітницьку роботу серед громадян України щодо реалізації Стратегії комунікації європейської інтеграції та сприяти забезпеченню ефективного функціонування багаторівневої комунікаційної моделі на основі взаємодії інституцій Європейського Союзу, органів державної влади та місцевого самоврядування України, експертного середовища і громадянського суспільства.

Зміст курсу «Європейська інтеграція» спрямований на забезпечення здобувачів освіти знаннями щодо етапів розвитку ЄС, права ЄС та Шенгенського права, особливостей функціонування інститутів ЄС та процесу прийняття рішень, розширення ЄС на Схід, співпраці Європейського Союзу з Україною та солідарності ЄС з Україною у російсько-українській війні. Також планується надання інформації про проекти ЄС для України загалом та молоді, зокрема, що дасть можливість здобувачам більш активно долучатись до програм ЄС з академічної мобільності та проектів Еразмус+. Задля Аджі базові знання про феномен Європейський Союз

Предметом вивчення навчальної дисципліни є європейська інтеграція як процес, співпраця України з ЄС, можливості залучення української молоді до участі у програмах і проектах ЄС.

Мета навчальної дисципліни «Європейська інтеграція»: надати здобувачам цілісну і логічно-послідовну систему знань щодо основних етапів розвитку ЄС та реформування його інституцій, аналізу моделей співпраці з асоційованими країнами та країнами-сусідами, нормативно-правових засад

співпраці України з ЄС, імплементації Україною Угоди про асоціацію та виконання рекомендацій ЄС у статусі кандидата на членство в ЄС.

Завданнями вивчення дисципліни «Європейська інтеграція» є: формування комплексу професійних компетентностей щодо розуміння теорій інтеграції; усвідомлення закономірностей та особливостей євроінтеграційного процесу в умовах посилення глобалізації світу та загострення міжрегіональної конкуренції на фоні глобального протистояння основних світових гравців; змісту і направленості трансформаційних процесів в ЄС, розширення і поглиблення процесів європейської інтеграції; політичних та економічних наслідків розширення ЄС на Схід для країн-учасниць, особливостей інтеграції України з ЄС та імплементації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- історію, основи, принципи і тенденції розвитку європейської інтеграції;
- особливості правової системи ЄС;
- принципи функціонування інституцій ЄС;
- механізми співробітництва ЄС з третіми країнами;
- вплив глобалізаційних процесів на розвиток стосунків ЄС та України;
- основні виклики, які стоять сьогодні перед ЄС та Україною;
- критерії та процедури вступу нових країн до ЄС;
- солідарність ЄС з Україною у російсько-українській війні;
- досягнення та перспективи європейської інтеграції для України.

вміти:

- оперувати системними знаннями про історію створення Європейського Союзу та тенденції його розвитку;
- орієнтуватися в правовій системі та інституційній структурі ЄС, принципах взаємодії національних держав та інституцій ЄС;
- адекватно оцінювати роль і значення ЄС в глобалізованому світі;
- аналізувати та прогнозувати розвиток відносин ЄС та України;
- виявляти тенденції та прогнозувати шляхи подальшого розвитку євроінтеграційних процесів;
- аналізувати і прогнозувати результати розвитку зовнішньої та безпекової політики ЄС та оцінювати її вплив на інтереси національної безпеки України;
- визначати перспективні напрямки співробітництва України з ЄС;
- застосовувати інструменти (методи) оцінювання виконання Україною критеріїв членства в ЄС;
- використовувати отримані знання з метою просвітницької роботи в Україні;

- удосконалити навички роботи з технологіями пошуку і аналізу відповідної інформації, перекладу документів ЄС;
- застосовувати комунікаційні та інформаційні технології в процесі підготовки та написання заявок на участь в проектах ЄС;
- аналізувати впровадження управлінських рішень щодо імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та виконання рекомендацій Європейської Комісії, надані Україні з набуттям статусу кандидата на вступ до ЄС в червні 2022 року.

Інтегральна компетентність передбачає формування здатності вирішувати завдання, аналізувати основоположні та нормативні документи, моделювати розвиток подій в галузі європейської інтеграції, що передбачає застосування теорій та методів політичної науки.

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК01. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК02. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- ЗК03. Здатність розробляти проекти та управляти ними.
- ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК05. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК07. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
- ЗК09. Здатність діяти на базі етичних принципів, цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність, дотримуватись толерантності та гендерного балансу.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

- СК03. Критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, гендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів.
- СК04. Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
- СК08. Здатність самостійно планувати, організувати та проводити політологічні дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.
- СК11. Здатність розробляти та практично реалізовувати політичні та соціальні проекти; здійснювати їх інформаційно-аналітичне, методичне, ресурсне забезпечення.
- СК12. Здатність використовувати аналітичний та методичний інструментарій для оцінювання та обґрунтування політичних рішень та політичних дій на глобальному, національному та місцевому рівнях.

СК13. Спроможність практично використовувати знання щодо проблем регіонального розвитку, розбудови громадянського суспільства, державного управління та місцевого самоврядування, особливостей впровадження електронного урядування, використання відкритих даних в управлінських процесах.

Програмні результати навчання

ПР 04. Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.

ПР 06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

ПР 08. Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів; прогнозувати розвиток політичних подій і процесів, публічної політики на основі роботи з даними.

Основна частина матеріалу, опанування яким передбачене у межах вивчення навчального курсу, пропонується Вашій увазі на сайті <https://sites.google.com/site/majbutnomupolitologu/assignments/evropejska-integracia>

Очні консультації: за графіком щосереди, з 12.45 до 14.05 (2 академічні години).

Он лайн консультації: за графіком щовівторка, з 17.00 до 19.00; щочетверга з 15.00 до 17.00.

Е-mail викладача: tamila.gerasymchuk@rshu.edu.ua